

Valtuustoaloite/Lukio kaupungin toiminnaksi

Kv 11.12.2023

Valtuuston 2. varapuheenjohtaja Pasi Markula jätti Meidän Loimaa - valtuustoryhmän, ja muiden allekirjoittaneiden, valtuustoaloitteen koskien selvitystä Loimaan lukion ottamiseksi takaisin kaupungin omaksi toiminnaksi.

Päätös Kaupunginvaltuusto päätti lähettää valtuustoaloitteen kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kaupunginhallitus 18.12.2023 § 348

Valmistelija Hallintopäällikkö Rinta-Jouppi Juha

Esittelijä Puheenjohtaja

Päätösehdotus Kaupunginhallitus merkitsee valtuustoaloitteen tiedokseen.

Kaupunginhallitus lähettää valtuustoaloitteen sivistyslautakunnan valmisteltavaksi.

Päätös Hyväksyttiin.

Sivla 21.11.2024 § 116
761/12.00.00/2023

Valmistelija sivistysjohtaja Manne Pärkö, puh. 050 5936249

Aloitteessa todetaan mm. seuraavaa:

”Lukio on aiemmin siirretty Novidalle oletuksella, että valtio pakottaa karsimaan pieniä keskiasteen yksiköitä. Näin ei kuitenkaan ole käynyt.

Kaupunkien omat lukiot ovat jatkaneet muilla Novida-paikkakunnilla Liedossa ja Uudessakaupungissa. Naapurikunnissa Koskella ja Punkalaitumella omat lukiot tuottavat myös hyviä tuloksia.

Novidan Loimaan lukiosta kaupungille maksettavaksi tulevat kustannukset eivät ole erityisen edulliset, mutta opetuksen taso ja kirjoitusten tulokset eivät ilmeisesti silti ole kovin hyviä. Kaupungin omana toimintana esim. sijaisuudet ja varsinkin mahdolliset sivistyksen tilajärjestelyt voisivat olla helpompia optimoida.”

Sopimus Loimaan kaupungin lukiokoulutuksen siirtämiseksi Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymän ylläpidettäväksi sisältää rahoitukseen, toimitiloihin ja järjestämisvastuuseen liittyviä pykäläiä.

”Kuntayhtymä osoittaa lukiokurssien järjestämistä varten lukiokoulutukselle laissa määritellyn yksikköhinnan mukaisen rahoituksen kerrottuna lukiokoulutuksen opiskelijamäärillä. Kaupunki subventoi mahdolliset yksikkörahoituksen ylittävät kustannukset kuntayhtymälle vuosittain laskua vastaan.

Lukiokoulutuksen kuntayhtymän hallinnolle aiheuttamat kustannukset kohdistetaan lukiokoulutukselle aiheuttamisperiaatteen mukaisesti.

Pääperiaatteena on, että lukion siirtyminen kuntayhtymälle ei huononna lukion ja kuntayhtymän taloudellista asemaa.

Osapuolet sitoutuvat siihen, että osapuolten välillä käydään tarvittaessa neuvotteluja sopijapuolten tärkeiksi katsomista asioista, jos lukiokoulutuksen toimintakulujen ja valtionosuuden suhteessa tapahtuu oleellista muutosta opiskelijamäärän tai valtionosuusjärjestelmän muutosten takia. Neuvottelukutsun voi esittää kumpi tahansa sopijapuoli.

Kuntayhtymä vuokraa tarvittaessa 1.1.2017 alkaen toistaiseksi Loimaan lukiokoulutuksen käytössä tarvittavat tilat kaupungilta. Vuokra määräytyy kaupungin ja kuntayhtymän kesken tehtävän vuokrasopimuksen mukaisesti.

Rakennusten omistajana kaupunki vastaa rakennuksiin liittyvistä investoinneista. Kuntayhtymä maksaa investoinnit osana tilavuokria.

Lukion siivous- ja kiinteistöhuoltopalvelut sisältyvät osana tilavuokriin. Kuntayhtymällä on oikeus irtisanoa palvelut ja järjestää palvelut haluamallaan tavalla. Vuokrarakenne tarkistetaan tällöin muutosta vastaavasti.

Lukiokoulutuksen mahdollinen siirtäminen nykyisistä Loimaan kaupungin Puistokadun tiloista muihin tiloihin edellyttää neuvotteluja asiasta Loimaan kaupungin ja koulutuskuntayhtymän välillä sekä Loimaan kaupungin suostumusta. Vuokrasopimuksen molemminpuolinen irtisanomisaika on kaksitoista (12) kuukautta.”

Mikäli sopijapuolet yhdessä toteavat, että lukiokoulutuksen järjestäminen ei täytä sopimuksessa mainittuja kriteerejä tai tähän on olemassa muita erityisen painavia syitä, kuntayhtymä hakee järjestämisluvan muutosta siten, että sen järjestämisluvasta poistetaan lukiokoulutuksen järjestäminen Loimaalla. Kaupunki voi halutessaan tällöin hakea uutta järjestämis lupaa.”

Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymän perussopimuksessa (21 §) todetaan seuraavasti:

”Mikäli jokin kuntayhtymän jäsenkunta haluaa siirtää lukiokoulutuksensa kuntayhtymän ylläpidettäväksi, vastaa kyseinen kunta siirtyvän lukiokoulutuksen kustannuksista investointikustannuksineen niiltä osin, kuin kustannuksia ei pystytä kattamaan lukiokoulutukseen osoitetuilla valtionosuuksilla.”

Lukiokoulutuksen toimintakustannuksista merkittävän osan muodostavat henkilöstökulut. Nämä kustannukset ovat samansuuruiset riippumatta siitä, onko opetuksen järjestäjä Novida tai kaupunki. Henkilöstökulut perustuvat opetuksen laajuuteen (kurssitarjonta). Viimeisen kymmenen vuoden aikana lukiokoulutuksen vuosiviikkotuntien määrä on vähentynyt 80 - 90 tuntia.

Opiskelijamäärän vähentyessä opiskelijakohtaiset kustannukset todennäköisesti kasvavat, koska kurssitarjontaa ei ole mahdollista/perusteltua supistaa samassa suhteessa. Tiedetyt kurssit tulevat joka tapauksessa tarjota ja toisaalta monipuolinen kurssitarjonta on myös tietynlainen vetovoimatekijä. Yleisesti voidaan todeta, että vähäisemmän opiskelijamäärän kouluttaminen tulee suhteellisesti kalliimmaksi kuin suuremman määrän.

Verrattaessa kustannuksia kaupungin aikana ja toisaalta Novidan aikana, ei voida osoittaa, että toiminta olisi taloudellisemmin toteutettavissa kaupungin toimintana. Toimintakuluissa ei ole tapahtunut merkittäviä opetuksen järjestäjästä riippuvia muutoksia. Muutokset perustuvat yleiseen kustannustason nousuun ja opiskelijamäärän vähenemiseen. Lisäksi on todettava, että vaikka vuosiviikkotunnit ovat vähentyneet, ovat henkilöstökuluja lisänneet opinto-ohjaajan ja erityisopettajan virkojen perustaminen. Nämä perustuvat opiskelijoiden tarvitsemaan opetuksen tukeen sekä ohjaustoimintaan ja ko. virat olisi suurella todennäköisyydellä perustettu myös kaupungin ollessa opetuksen järjestäjänä.

Tilojen tehokas käyttö on sekä kaupungin että koulutuskuntayhtymän etujen mukaista. Lukiokoulutuksella pitää luonnollisesti olla asianmukaiset tilat. Sopimuksessa on tiloiksi määritelty Puistokadulla (yhteiskoulu) sijaitsevat tilat. Tilojen käytöstä ja niiden muutoksista on tähän asti pystytty sopimaan yhdessä. Esimerkiksi syksyllä 2021 Puistokadun yläkoululle siirtyivät Alastaron yläasteen oppilaat, jolloin yläkoululla tarvittiin lisätilaa. Lukion opiskelijamäärän väheneminen mahdollisti aiemmin lukion käytössä olleiden tilojen siirtämisen yläkoulun käyttöön.

Mikäli tulee tarve laajempiin tilajärjestelyihin, kaupungin on mahdollista osoittaa korvaavat tilat kaupungin muista kiinteistöistä tai sitten Novida voi siirtää toimintaa omiin tiloihinsa.

Perusopetus ja lukiokoulutus toimivat samassa kiinteistössä, mikä mahdollistaa henkilöstön yhteiskäyttöä. Tälläkin hetkellä osa kaupungin viranhaltijoista työskentelee myös lukiokoulutuksessa ja osa Novidan viranhaltijoista vastaavasti perusopetuksessa. Tämä järjestely palvelee molempia koulutuksen järjestäjiä, kun opettajille saadaan asianmukaiset tuntimäärät ja voidaan hyödyntää opettajien osaamista molemmissa oppilaitoksissa.

Oppilaitosten henkilöstön väliset sijaistamiset ovat periaatteessa mahdollisia, mutta käytäntö riippuu tietysti paljon mm. lukujärjestysten yhteensopivuudesta. Lukion ollessa kaupungin toimintaa opettajien yhteiskäyttö ei ollut ainakaan olennaisesti laajempaa kuin Novidan aikana.

Opetuksen laatu riippuu keskeiseltä osin henkilöstöstä ja toisaalta yo-kirjoitusten tuloksiin vaikuttavat monet tekijät, kuten opetus, opiskelijoiden lahjakkuus ja lähtötaso sekä motivaatio. Näissäkin tekijöissä ei opetuksen järjestäjällä ole kovin merkittävää roolia. Opetushenkilöstö on tällä hetkellä pääosin samaa kuin aikanaan kaupungin aikana. Toisaalta, jos lukiokoulutus siirtyisi takaisin kaupungin toiminnaksi, siirtyisi myös nykyinen henkilökunta. Täydennyskoulutus on keskeinen tekijä opettajien ammattitaidon ja osaamisen ylläpitämisessä ja kehittämisessä. Novida tarjoaa henkilöstölle vähintään vastaavanlaiset koulutusmahdollisuudet kuin kaupunki. Opetuksen järjestäjä myös arvioi säännöllisesti toimintaansa ja tekee arviointien perusteella tarvittavia kehittämistoimenpiteitä, joilla toimintaa voidaan parantaa.

Ylioppilaskirjoitusten tuloksissa esiintyy toki vuosien välillä vaihtelua, mutta suurempia muutoksia suuntaan tai toiseen ei ole viimeisen kymmenen vuoden aikana ollut. Viime vuosina Loimaan lukioon on myös tullut opiskelijoita aiempaa heikommilla opiskeluvalmiuksilla (perusopetuksen päättöarvioinnin keskiarvo). Opiskelijoiden pääsyä lukioon on hankala rajoittaa, koska se johtaisi vielä nopeampaan oppilasmäärän vähenemiseen ja suhteellisten kulujen kasvuun.

Aloitteessa todetaan, että lukio on aikanaan siirretty Novidan yhteyteen sen takia, että valtiovalta pakottaa karsimaan pieniä keskiasteen yksiköitä. Tähän suuntaan ei asia silloin edennyt, mutta toisaalta emme myöskään tiedä tarkalleen tulevaisuudesta. Lukion opiskelijamäärä on vuoden 2017 jälkeen laskenut merkittävästi (noin 40-50 opiskelijalla). Ikäluokkien pienenemisen myötä opiskelijamäärä tulee myös tulevaisuudessa vähenemään.

Lukiokoulutuksen siirtoa kaupungilta koulutuskuntayhtymälle perusteltiin aikanaan myös koulutuspoliittisilla ja pedagogisilla tekijöillä sekä resurssikysymyksillä. Seuraavien tekijöiden voidaan edelleen katsoa olevan ajankohtaisia:

- Toisen asteen koulutuksen kokoamisen yhteiseen hallintoon katsotaan parantavan edellytyksiä koko ikäluokan koulutuksellisten tarpeiden huomioon ottamiselle.
- Lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen yhteistyön kehittämisellä nähdään voitavan vastata entistä paremmin tulevaisuuden koulutuksellisiin, työllisyyttä ja elinkeinopolitiikkaa koskeviin haasteisiin ikäluokkien pienenemyssä ja koulutuksen sekä työelämän laadullisten vaatimusten jatkuvasti kasvaessa.
- Yksi koulutuksen järjestäjä, jolla on kokonaisvastuu Loimaan toisen asteen koulutuksen järjestämisestä, katsotaan parantavan edellytyksiä koko ikäluokan koulutuksellisten tarpeiden huomioon ottamiselle.
- Yhden työnantajan alaisuudessa mahdollisuus henkilöstöresurssien tehokkaampaan käyttöön koko toisen asteen näkökulmasta.
- Eheytetty toisen asteen toimija on vahvempi suhteessa ulkoisiin kilpailijoihin, toisaalta yhden ylläpitäjän mallilla on nähty voitavan vähentää koulutuksen järjestäjien turhaa keskinäistä kilpailua.
- Henkilöstön rekrytointi on helpompaa, kun on riittävän suuri koulutuksen järjestäjä ja riittävän suuri yksikkö Loimaalla.

Edellä olevan perusteella ei tässä vaiheessa ole tarkoituksenmukaista alkaa valmistella lukiokoulutuksen siirtämistä kaupungin toiminnaksi. Ikäluokkien pienenemisen myötä toisen asteen opiskelijoiden määrä tulee joka tapauksessa tulevaisuudessa vähentymään. Tällöin toisen asteen koulutuksen keskittäminen samalle opetuksen järjestäjälle on varmasti perusteltua. Myöskään taloudelliselta kannalta tai muiden aloitteissa esitettyjen näkemysten perusteella ei lukiokoulutuksen järjestäjän vaihtamisella olisi merkittävää vaikutusta. Opiskelijamäärän vähentyessä ja kuntatalouden todennäköisesti tiukentuessa on jatkossa perusteltua tehostaa yhteistyötä kaupungin ja Novidan välillä erityisesti kaupungin maksuosuuteen vaikuttavissa asioissa (opetuksen laajuus, tilat jne.).

Esittelijä

Sivistysjohtaja Pärkö Manne

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta antaa aloitteeseen edellä olevan selvityksen ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Hyväksyttiin.